

panog metodološkog okvira obzirom na kulturološke i povijesne uvjete u kojem je isti nastao. Stupanj razvijenosti socijalnog rada kao znanstvene discipline kao i općih društveno-ekonomskih uvjeta u Hrvatskoj ni približno se ne može uspoređivati sa stanjem društva i ove discipline u SAD i Kanadi gdje je predloženi model izvorno nastao. Stoga nam se čini primjerenom daljnja kritička rasprava o predloženom modelu te daljnje traganje za autentičnim modelima koji će odgovarati domaćim prilikama.

Na kraju treba spomenuti i ponekad nerazumljiv jezik kojim se autor služi, a čime dolazi u proturječje s onim za što se u tekstu sam zalaže, tj. za razumljivošću terminologije na području društvenih i humanističkih disciplina.

U svakom slučaju knjigu bi trebao pročitati svatko tko želi upoznati suvremena stremljenja u okviru socijalnog rada i osobito na planu istraživanja. Knjiga je zasigurno doprinos studiju socijalnog rada s ozbiljnim ambicijama da postane metodološki vodič kako teoretičarima tako i praktičarima/istraživačima socijalnog rada.

Nino Žganec

## POVRATAK DUBROVAČKIH PROGNANIKA

Ured za prognanike i izbjeglice -Regionalni ured Dubrovnik, Dubrovnik, 1994.

Dubrovačko područje prvo je u Republici Hrvatskoj oslobođeno od okupatora. Nakon protjerivanja neprijateljske vojske i uspostave hrvatske vlasti bilo je potrebno stvoriti minimalne preduvjete i omogućiti povratak nekoliko tisuća prognanih Dubrovčana. Upravo se o tom velikom i složenom pothvatu govori u ovoj knjizi.

Knjiga se, pored predgovora i zaključka, sastoji od osam poglavlja.

Prvo poglavlje, *Dubrovačko područje prije rata*, predstavlja gospodarsku sliku Dubrovnika i njegove okoline neposredno prije ratne 1991. godine.

Drugo poglavlje, *Agresija*, opisuje tijek i način neprijateljskog napada na dubrovačko područje.

U trećem poglavlju, naslovljenom *Demografske promjene*, govori se o masovnom odlasku stanovnika u prognostvo te o promjenama koje su uslijedile kao posljedica agresije.

U četvrtom poglavlju, *Ratne štete*, iznose se podaci o materijalnim posljedicama agresije. Autori nam pružaju približnu sliku o stanju u kojem se nalazi tamošnja infrastruktura, stambeni i gospodarski objekti, a koji su od velikog značenja za osmišljavanje politike povratka prognanika.

Peto poglavlje, *Povratak prognanika*, upoznaje nas s četiri faze pripreme povratka Dubrovčana u njihova naselja i domove. Prva faza podrazumijeva uspostavu nadzora granica, policijske uprave i učvršćenje sigurnosti, asanaciju terena, čišćenje minskih polja i uklanjanje neeksplozivnih ubojitih sredstava, dezinsekciju i deratizaciju. U drugoj fazi obavlja se obnova cestovne mreže, popravak vodoopskrbnih objekata, popravak elektroprijenosnih uređaja i niskonaponske mreže, popravak telekomunikacijskih uređaja. Treća faza sastoji se u obnovi potrebnih prometnih veza, opskrbi namirnicama i drugim potrebnim artiklima, osiguranju zdravstvene zaštite povratnika, dovođenju u funkciju škola i organiziranje nastave, provođenje redovitih komunalnih djelatnosti, otvaranje banaka i pošta. U četvrtoj fazi utvrđuju se ratne štete na stambenim objektima i u gospodarstvu, prikupljaju novčana i materijalna sredstva za obnovu, vrši obnova stambenih i gospodarskih objekata, pokreće obnova gospodarstva.

U šestom poglavlju, *Poticaji povratka - modeli*, govori se o pretpostavkama povratka. Primjerice, smatralo se da će dovođenjem prognanika u samu blizinu naselja iz kojih su bili prognani stvoriti bolje uvjete za njihovo uključivanje u obnovu. Nadalje, na taj način nastojalo ih se zaštititi od raznih socijalnih i psihičkih devijacija kao što su depresija, alkoholizam, droge i slično.

U sedmom poglavlju, *Obnova stambenih objekata i gospodarstva*, govori se o načinu financiranja obnove i raspodjele sredstava u tu svrhu.

U osmom poglavlju *Posljedice rata na duševno zdravlje djece i aktivnosti na njihovu ublažavanju*, opisuju se akcije koje su se poduzimale kako bi se smanjile i spriječile psihičke posljedice rata. Zabilježeni su i neki programi psihosocijalne podrške i prilagodbe pod vodstvom stručnih osoba.

U zaključnom su dijelu autori kratko rezimirali iskustva kroz koja se u pripremi povratka prolazilo, počinjene greške te teškoće koje su se pojavljivale.

Knjiga je dokumentirana i ilustrirana tablicama, grafikonima i snimkama.

"Povratak dubrovačkih prognanika" zbirka je izvanredno korisnih iskustava stečenih u ostvarivanju složene zadaće povratka prognanika u njihova naselja i domove. Ona će zasigurno biti dobar priručnik u realizaciji drugih velikih projekata povratka prognanika koji stoje pred Hrvatskom. U tome je njena neprijeporna vrijednost.

Sadika Hasanagić

## REVUE INTERNATIONALE DE SECURITE SOCIALE

Vol. 47 (1994).

Međunarodna asocijacija za socijalnu sigurnost (AISS) čije je sjedište u Ženevi već 47 godina izdaje međunarodnu tromjesečnu reviju koja se bavi problemima socijalne sigurnosti. Revija izlazi na engleskom, francuskom, njemačkom i španjolskom jeziku. U njoj eminentni stručnjaci analiziraju režime socijalne sigurnosti u raznim zemljama, pišu o tehničkim i administrativnim aspektima socijalnog osiguranja te komentiraju novu legislativu koja se odnosi na socijalnu sigurnost. Nadalje, u Reviji se mogu naći informacije o međunarodnim aktivnostima u području socijalne sigurnosti, a također i izvještaji o radu AISS-a (Association internationale de la sécurité sociale).

Glavni i odgovorni urednik časopisa je Mike Gautrey. Naš časopis ostvaruje razmjenu s ovim uglednim međunarodnim časopisom, a na našim stranicama redovno ćemo obavještavati o glavnim temama koje se u njemu obrađuju.

U broju 2 časopisa iz prošle godine nalazimo više članaka koji se bave mirovinskim osiguranjem. Svrćamo pažnju na članak Patricka Artusa "Financiranje mirovina, štednja i rast". Autor obrađuje različite elemente koji se javljaju u izboru između dva osnovna modela financiranja mirovina: distribucije (s fakultativnom kapitalizacijom) i obavezne kapitalizacije. Izbor između ova dva modela financiranja mirovina, kako tvrdi autor, ovisi o nizu faktora, a prije svega o randmanu, posljedicama na plaće i kamatnim stopama. Autor raspravlja o razlozima koji utječu na kroničnu nestašicu štednje u suvremenim ekonomijama te pokušava objasniti djelovanje ekonomskih i demografskih fluktuacija na sistem mirovinskog osiguranja. Uz članak je zanimljiv aneks pod naslovom "Veća ili manja raspodjela s fakultativnom kapitalizacijom i njene posljedice" u kojem se matematski razlaže utjecaj pojedinih varijabli koje djeluju na sistem mirovinskog osiguranja.

Drugi važan prilog u ovom broju je "Nekoliko međunarodnih usporedbi o socijalnoj sigurnosti i mirovinskim fondovima u perspektivi nacionalne štednje" Théopiste Butarea. Autor se uključuje u veliku debatu koja se vodi o vezi između socijalne sigurnosti, nacionalne štednje i gospodarskog razvoja. Autor daje pregled različitih empirijskih studija, a pri tome razlikuje one koje se odnose na razvijene zemlje te zemlje u razvoju. Raspravu zaključuje zapažanjima o ulozi socijalnog osiguranja u procesu gospodarskog razvoja.

Za nas je zanimljiv članak Xaviera Marena i Gerda Schwartza "Socijalna zaštita i mirovinski sistem u razdoblju tranzicije u Poljskoj". Autori upozoravaju da su veliki socijalni troškovi u Poljskoj u razdoblju 1989 - 1993. uglavnom vezani uz socijalno osiguranje, posebno mirovine, a manje uz programe socijalne potpore, koje su uglavnom